

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga. L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre. kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2019-05-12

Nr. UR-871-1.11

DĖL SAUGUMO TEISMUOSE POLITIKOS APRAŠO PROJEKTO TEIKIMO

Teisėjų taryba 2017 m. sausio 27 d. nutarimu Nr. 13P-13-(7.1.2) „Dėl Teisėjų tarybos 2017-2020 metų strateginių veiklos kryptių patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas) vienu iš strateginių Teisėjų tarybos veiklos kryptių patvirtino *fizinio ir psichologinio saugumo Lietuvos teismuose stiprinimą*.

Nutarime įtvirtinta, jog siekiant kryptingai diegti saugumo didinimui reikiamas priemones, būtina sukurti bendrą Lietuvos teismų fizinio ir psichologinio saugumo politiką, užtikrinti jau įdiegtų priemonių efektyvų panaudojimą nustatant aiškias taisykles ir didinant darbuotojų kompetencijas, stiprinti psichologinio saugumo jausmą teismuose užtikrinant kokybiškos pagalbos liudytojams, nukentėjusiems, nepilnamečiams ir kitiems proceso dalyviams teikimą. Nutarimu nustatyta viena iš šių kryptį įgyvendinančių veiklų – *fizinio ir psichologinio saugumo Lietuvos teismuose politikos aprašo, tvirtinamo Teisėjų tarybos nutarimu, sukūrimas*.

Vykdydama Nutarimą, Administracija parengė Saugumo teismuose politikos aprašo (toliau – Aprašas) projektą. Aprašu siekiama nustatyti siektiną teismų saugumo lygį ir standartus, kurių teismai turėtų nuosekliai laikymiesi vieningos saugumo stiprinimo politikos, diegti ir taikyti ateityje. Apraše įtvirtinamos saugumo Lietuvos teismuose užtikrinimo kryptys – fizinis saugumas ir psichologinis saugumas, pagrindiniai principai, saugumo užtikrinimo organizavimo, įgyvendinimo, priežiūros ir kontrolės sistema bei joje dalyvaujančių subjektų funkcijos, saugumo užtikrinimo įgyvendinimo priemonės. Pažymėtina, kad Aprašas parengtas kaip apibendrinantis teisės aktas, kuriame susistemintos ir įtvirtintos šiuo metu teismuose jau įdiegtos ir taikomos saugumo užtikrinimo priemonės, o taip pat ir tos priemonės, kurias teismai pagal poreikį ir galimybes turėtų nuosekliai, laikymiesi vieningos saugumo stiprinimo politikos, diegti ir taikyti ateityje siekiant užtikrinti kuo aukštesnį saugumo teismuose lygį.

Aprašo įgyvendinimas susijęs su tam tikrų jame numatytų teismo vidinių teisės aktų sukūrimu. Todėl siekiant užtikrinti kuo vienodesnę vidaus saugumo tvarkų rengimo praktiką bei palengvinti teismams administracinę naštą, Administracija po Aprašo patvirtinimo parengtų teismams rekomendacijas dėl Apraše numatytų teismo fizinio saugumą užtikrinančių vidaus tvarkų (teismo apsaugos planas, kitos Aprašo 22 punkte nurodytos tvarkos) rengimo. Taip pat, Teisėjų tarybai pritarus, inicijuotų teismų ir Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos bendradarbiavimo susitarimo (gairių) sudarymą, kurio pagrindu kiekvienas teismas individualiai suderins su atitinkama teritorine policijos įstaiga (-omis) teismui teikiamos fizinės apsaugos tvarką.

Pirminis Aprašo projektas svarstytas Teisėjų tarybos Teismų administravimo komitete ir Teisės aktų projektų rengimo komitete. Įvertinus gautas pastabas ir pasiūlymus patikslintas Aprašo projektas teiktas derinti Lietuvos teismams. Derinimo eiga su komitetais ir teismais, gautų pastabų

LIETUVOS
TEISMAI

ir pasiūlymų įvertinimas nurodytas kartu su Aprašo projektu teikiamoje derinimo pažymoje (pridedama).

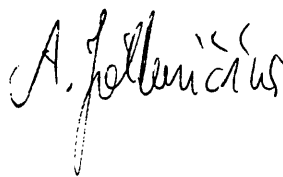
Aprašas skelbtinas Teisės aktų registre.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Administracija teikia Projektą Teisėjų tarybai ir siūlo spręsti klausimą dėl jo priėmimo.

PRIDEDAMA:

1. Aprašo projektas, 9 lapai;
2. Derinimo pažyma, 21 lapas.

Direktoriaus pavaduotojas,
atliekantis direktoriaus funkcijas

Antanas Jatkevičius

TEISĖJŲ TARYBA

**NUTARIMAS
DĖL SAUGUMO TEISMUOSE POLITIKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2019 m. gegužės 31 d. Nr. 13P- (7.1.2)
Vilnius

Įgyvendindama Teisėjų tarybos 2017 m. sausio 27 d. nutarime Nr. 13P-13-(7.1.2) „Dėl Teisėjų tarybos 2017-2020 metų strateginių veiklos kryptių patvirtinimo“ numatytą Teisėjų tarybos veiklos strateginę kryptį – fizinio ir psichologinio saugumo Lietuvos teismuose stiprinimas, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 120 straipsnio 17 punktu, Teisėjų taryba **n u t a r i a**:

Patvirtinti Saugumo teismuose politikos aprašą (pridedama).

Pirmininkas

Sekretorė

PATVIRTINTA

Teisėjų tarybos 2019 m. d.
nutarimu Nr. 13P- (7.1.2)**SAUGUMO TEISMUOSE POLITIKOS APRAŠAS****I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Saugumo teismuose politikos aprašas (toliau – Aprašas) nustato saugumo Lietuvos teismuose (toliau – teismas, teismai) užtikrinimo kryptis, principus, saugumo užtikrinimo organizavimo, įgyvendinimo, priežiūros ir kontrolės sistemą bei joje dalyvaujančių subjektų funkcijas, saugumo užtikrinimo įgyvendinimo priemones.

2. Aprašo tikslas – reglamentuoti pagrindinius principus ir procedūras, taikomas teismuose, siekiant sudaryti saugias sąlygas kasdieniui teismų veiklai, apsaugoti teismus nuo kritinių situacijų ir teisės pažeidimų, sukurti psichologiškai ir emociškai saugią teismo aplinką teismuose dirbantiems asmenims ir teismų lankytojams bei prisidėti prie visuomenės pasitikėjimo teismų sistema didinimo ir teismų darbo kokybės gerinimo.

3. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos teismų įstatymu, Lietuvos Respublikos nacionalinės teismų administracijos įstatymu, 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR, Europos veiksmingo teisingumo komisijos (CEPEJ) patvirtintomis Teismų įrengimo ir pasiekiamumo užtikrinimo gairėmis, Teisėjų tarybos 2017 m. kovo 31 d. nutarimu Nr. 13P-60-(7.1.2) „Dėl saugumo priemonių teismuose įgyvendinimo gairių patvirtinimo“, Teisėjų tarybos 2015 m. sausio 30 d. nutarimu Nr. 13P-16-(7.1.2) „Dėl pavyzdinio pagrindinių teismų pastatų ir patalpų projektavimo ir įrengimo reikalavimų aprašo patvirtinimo“ ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais saugumo užtikrinimą teismuose.

4. Apraše vartojamos sąvokos:

4.1. Apsauga – atsakingų asmenų veikla, kurios tikslas, panaudojant apsaugos priemones, užtikrinti teismo teritorijos, pastato, patalpų ir juose esamų asmenų, turto ir daiktų saugumą.

4.2. Apsaugos planas – teismo pirmininko ir (ar) jo įgalioto asmens patvirtintas dokumentas, kuriuo reglamentuojamas organizacinių, techninių, materialinių ir žmogiškųjų išteklių sutelkimas ir valdymas gresiant ar susidarius kritinėms situacijoms, bei kuriuo vadovautis gresiant kritinei situacijai turi už teismų fizinio saugumo užtikrinimą atsakingi asmenys bei visi kiti teisme dirbantys asmenys.

4.3. Kritinė situacija – susiklosčiusi padėtis teisme, kurios metu teisme prarandama teismo veiklos procesų kontrolė ir atsiranda neigiami padariniai, trikdančys normalią teismo veiklą. Kritinės situacijos taip pat apima ir ekstremalias situacijas.

4.4. Pažeidžiamas asmuo – asmuo, kuris baudžiamojo proceso metu pripažintas (laikomas) nukentėjusiuoju, liudytoju.

4.5. Saugumo grėsmė – tikėtinas įvykis (-iai), kuriam (-iems) atsitikus gali būti pažeisti saugumo teismuose reikalavimai.

4.6. Saugumo priemonė – teisinė, organizacinė, techninė, elektroninė, mechaninė, inžinerinė ir (ar) kitokia priemonė, skirta užkirsti kelią saugumo grėsmei (toliau – organizacinės ir teisinės priemonės vadinamos Organizacinėmis saugumo priemonėmis, o techninės, elektroninės, mechaninės ir inžinerinės saugumo priemonės – Techninėmis saugumo priemonėmis).

4.7. Teismo savanoris – asmuo, savanoriškos veiklos pagrindais teikiantis teisme būtiną informacinę pagalbą (išskyrus teisines konsultacijas) ir reikalingą emocinę ir psichologinę paramą teismų lankytojams.

4.8. Teisme dirbantis asmuo – teisėjas, teismo darbuotojas (valstybės tarnautojas, darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį).

4.9. Teismo lankytojas – fizinis asmuo, esantis teismo pastate ar teritorijoje (teismo proceso dalyvis, teismo interesantas, teismui paslaugas teikiantis asmuo, teisėsaugos pareigūnas ir kt.), išskyrus teisme dirbančius asmenis.

4.10. Kitos šiame Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose saugumo teismuose užtikrinimą.

II SKYRIUS

SAUGUMO TEISMUOSE UŽTIKRINIMO SAMPRATA, PRINCIPAI, ORGANIZAVIMO, ĮGYVENDINIMO, PRIEŽIŪROS IR KONTROLĖS SISTEMA

5. Saugumo teismuose užtikrinimas – tai kompleksinis Organizacinių ir Techninių saugumo priemonių parinkimo ir taikymo bei tinkamos saugumo infrastruktūros sukūrimo ir palaikymo procesas, siekiant laiku nustatyti galimas saugumo grėsmes, tikėtinų incidentų ir kritinių situacijų atžvilgiu atlikti prevencinius veiksmus, taip pat tinkamai planuoti ir taikyti atsakomuosius veiksmus, galinčius padidinti saugumo užtikrinimą teismuose arba sumažinti kritinių situacijų ir (ar) teisės pažeidimų pasekmes.

6. Saugumo teismuose užtikrinimo tikslai – sudaryti saugias sąlygas kasdienei teismų veiklai, apsaugoti teismus nuo kritinių situacijų ir teisės pažeidimų bei sukurti psichologiškai ir emociškai saugią teismo aplinką teismuose dirbantiems asmenims ir teismų lankytojams, prisidedant prie visuomenės pasitikėjimo teismų sistema didinimo ir teismų darbo kokybės gerinimo.

7. Saugumas teismuose užtikrinamas vadovaujantis šiais pagrindiniais principais:

7.1. *Socialinės atsakomybės* – teismas santykiuose su visais suinteresuotais asmenimis (teisme dirbančiais asmenimis, teismų lankytojais ir kitais visuomenės bei valstybės institucijų atstovais) vadovaujasi pagarbos žmogaus teisėms, atsakomybės ir atskaitomybės visuomenei vertybinėmis nuostatomis.

7.2. *Saugumo reikalavimų universalumo* – Apraše nustatyti saugumo užtikrinimo reikalavimai galioja visiems teismams.

7.3. *Teismo savarankiškumo* – kiekvienas teismas yra atsakingas už tinkamą Apraše nustatytų saugumo užtikrinimo priemonių įgyvendinimą savo teisme.

7.4. *Saugumo užtikrinimo visuotinum* – teismo saugumas užtikrinamas taip, kad į jo įgyvendinimą maksimaliai būtų įtraukti visi teisme dirbantys asmenys ir teismo lankytojai.

7.5. *Profesionalumo* – teismų saugumą užtikrina kompetentingi asmenys, galintys įvertinti ir valdyti saugumo grėsmes, kritines situacijas, savarankiškai priimti sprendimus, parinkti ir naudoti atitinkamas saugumo užtikrinimo priemones.

7.6. *Saugumo priemonių integralumo* – saugumas teismuose užtikrinamas naudojant maksimaliai tarpusavyje suderintas saugumo priemones, sudarančias vieningą saugumo teisme užtikrinimo sistemą.

8. Saugumo teismuose užtikrinimo kryptys:

8.1. fizinis saugumas teismuose;

8.2. psichologinis saugumas teismuose.

9. Saugumo teismuose užtikrinimo organizavimo, įgyvendinimo, priežiūros ir kontrolės sistemos subjektai, kurie užtikrina saugumą teismuose:

9.1. Teisėjų taryba;

9.2. Nacionalinė teismų administracija;

9.3. teismai.

10. Teisėjų taryba:

10.1. formuoja bendrą saugumo teismuose politiką;

10.2. tvirtina norminius teisės aktus, nustatančius saugumo reikalavimus teismuose;

10.3. atlikdama teismų administracinės veiklos priežiūrą (išorinį teismų administravimą), vertina, kaip teismai užtikrina Aprašo nuostatų įgyvendinimą;

10.4. kontroliuoja, kaip Nacionalinė teismų administracija įgyvendina jai pavestas su saugumo teismuose užtikrinimu susijusias funkcijas;

10.5. atlieka kitas teisės aktuose nustatytas funkcijas saugumo užtikrinimo teismuose srityje.

11. Nacionalinė teismų administracija:

11.1. renka, sistemina, analizuoja, saugo ir ne rečiau kaip kartą į 2 metus apibendrina informaciją apie fizinio saugumo pažeidimo įvykius teismuose bei teikia ataskaitą Teisėjų tarybai;

11.2. renka, sistemina, analizuoja, saugo ir ne rečiau kaip kartą į 2 metus apibendrina informaciją apie psichologinio saugumo priemonių įgyvendinimą bei teikia ataskaitą Teisėjų tarybai;

11.3. dalyvauja užtikrinant teismų fizinės saugumo infrastruktūros sudarymą, organizuoja ir užtikrina centralizuotą teismų aprūpinimą Techninėmis fizinio saugumo priemonėmis;

11.4. organizuoja teisme dirbančių asmenų švietimą ir kvalifikacijos kėlimą fizinio ir psichologinio saugumo užtikrinimo srityse;

11.5. koordinuoja teismų organizuojamą ir įgyvendinamą saugumo užtikrinimą, teikia metodinę ir kitą su saugumo užtikrinimu susijusią pagalbą teismams;

11.6. atlieka kitas Teisėjų tarybos pavestas funkcijas saugumo užtikrinimo teismuose srityje.

12. Teismai:

12.1. užtikrina Aprašo nuostatų įgyvendinimą;

12.2. užtikrina, kad būtų sukurta saugumo priemonių įgyvendinimui būtina teismo struktūra, teismo saugumo priemonių įgyvendinime dalyvautų visi teisme dirbantys asmenys (atitinkamai įgyvendindami jiems pavestas funkcijas) ir teismo lankytojai (atitinkamai laikydamiesi vidaus saugumo tvarkose nustatytų reikalavimų);

12.3. užtikrina, kad teismo teritorijos, patalpų, jų dalių bei juose esančių asmenų ir turto apsauga būtų vykdoma efektyviai naudojant skirtingas Organizacines ir Technines saugumo priemones, maksimaliai suderintas tarpusavyje;

12.4. užtikrina, kad saugumo teisme priemonės būtų planuojamos ir įgyvendinamos bei užtikrinama jų įgyvendinimo priežiūra ir kontrolė taip, kad jos būtų pajėgios iš anksto užkirsti

kelių saugumo grėsmėms, kritinėms situacijoms ir maksimaliai sumažintų galinčias atsirasti ar atsiradusias neigiamas pasekmes;

12.5. teikia informaciją Teisėjų tarybai ir Nacionalinei teismų administracijai apie saugumo užtikrinimo priemonių įgyvendinimą teismuose.

13. Atsižvelgiant į kiekvieno teismo saugumo užtikrinimo poreikius ir galimybes, į tam tikrus su teismų veikla susijusius kriterijus (pavyzdžiui, teismų nagrinėjamos bylos), teismo fizinę infrastruktūrą ir personalo struktūrą, saugumas teismuose gali būti užtikrinamas įgyvendinant pavienes ir (ar) kompleksines saugumo priemones.

14. Už saugumo konkrečiame teisme organizavimą ir būklę pagal pasirinktas Organizacines ir Technines saugumo priemones atsako teismo pirmininkas ar jo įgaliotas asmuo. Teismo pirmininko ar jo įgalioto asmens sprendimu paskiriami asmenys, atsakingi už fizinio saugumo ir psichologinio saugumo užtikrinimą teisme.

III SKYRIUS

FIZINIO SAUGUMO TEISMUOSE UŽTIKRINIMO ĮGYVENDINIMAS

15. Fizinio saugumo teismuose užtikrinimas – tai visuma veiksmų ir priemonių, kuriais siekiama užkirsti kelią kritinių situacijų sukeltiems įvykiams, keliantiems grėsmę teismo ir teisme esančių asmenų saugumui, jų vykdomai veiklai, nusikalstamoms veikoms, nukreiptoms prieš teisme dirbančius asmenis, teismo lankytojus, turtą bei kitas materialines vertybes, taip pat užtikrinti teismo teritorijos, pastato ir juose esančių asmenų, turto ir daiktų apsaugą.

16. Fizinio saugumo užtikrinimo tikslas – sudaryti saugias sąlygas kasdiennei teismų veiklai ir apsaugoti teismus nuo kritinių situacijų ir teisės pažeidimų.

17. Teismai, organizuodami fizinio saugumo užtikrinimą ir įgyvendindami saugumo priemones teisme, vadovaujasi Teisėjų tarybos patvirtintomis Saugumo priemonių teismuose įgyvendinimo gairėmis.

18. Siekiant užtikrinti teisėjo ir jo turto fizinę apsaugą, jeigu kyla reali grėsmė jo gyvybei, sveikatai ar turtui dėl priežasčių, susijusių su teisėjo pareigų atlikimu, Vyriausybės nustatyta tvarka organizuojama ir įgyvendinama teisėjo fizinė apsauga darbo vietoje, kelionėje ar kitose jo buvimo vietose.

19. Teismuose įgyvendinamos Organizacinės ir Techninės fizinio saugumo priemonės.

20. Organizacinės ir Techninės saugumo priemonės pagal tai, kokioms saugumo grėsmėms valdyti jos yra taikomos, skirstomos į:

20.1. bendrąsias Organizacines ir (ar) Technines saugumo priemones;

20.2. papildomas Organizacines ir (ar) Technines saugumo priemones;

20.3. specialiąsias Organizacines ir (ar) Technines saugumo priemones.

21. Bendrosios Organizacinės ir (ar) Techninės saugumo priemonės rengiamos, nustatomos, priimamos ir taikomos bei projektuojamos, diegiamos ir įgyvendinamos visuose teismuose.

22. Bendrosios Organizacinės saugumo priemonės apima:

22.1. teismo teritorijos ir patalpų skirstymo į apsaugos zonas tvarką;

22.2. patekimo į teismo teritoriją, kuri priskirta atitinkamo lygio apsaugos zonai, tvarką;

22.3. transporto priemonių (konvojaus, specialiųjų tarnybų, pagal liudytojų apsaugos programą saugomų asmenų, teismo lankytojų, teisme dirbančių asmenų tarnybinio ir asmeninio transporto) patekimo į teismo teritoriją tvarką;

22.4. patekimo į teismo patalpas, kurios priskirtos atitinkamo lygio apsaugos zonai, tvarką;

22.5. saugumo užtikrinimo teismo posėdžio metu, įskaitant patekimo į teismo posėdžio salę, tvarką;

22.6. Techninių saugumo priemonių eksploatavimo ir techninės priežiūros tvarką;

22.7. kitas pagal teismo poreikį nustatytas saugumo tvarkas, skirtas reglamentuoti atliekamas apsaugos procedūras ir (ar) jų metu naudojamas bendrąsias Technines saugumo priemones.

23. Bendrosios Techninės saugumo priemonės yra šios:

23.1. pavojaus signalizavimo (pranešimų) sistema;

23.2. apsaugos signalizacijos sistema;

23.3. vaizdo stebėjimo sistema;

23.4. gaisro aptikimo ir signalizavimo sistema;

23.5. evakuacinio įgarsinimo sistema;

23.6. įeigos kontrolės sistema;

23.7. specialūs (įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų) atitvarai.

24. Papildomos Organizacinės ir Techninės saugumo priemonės teismo pirmininko, teismo kanclerio ar jų įgalioto asmens sprendimu taikomos atsižvelgiant į to teismo Apsaugos planą ar konkrečią bylą nagrinėjančio teisėjo ar teisėjų kolegijos sprendimu, atsižvelgiant į nagrinėjamoje byloje esamas saugumo grėsmes.

25. Papildomos Organizacinės saugumo priemonės yra šios:

25.1. į teismo pastatą atvykusių teismo lankytojų ar kitų asmenų (išskyrus teisme dirbančius asmenis) apžiūros ir patikrinimo, naudojant rankinius ar stacionarius metalo iešiklius (detektorius), tvarka;

25.2. į teismo pastatą atvykusių teismo lankytojų ir kitų asmenų (išskyrus teisme dirbančius asmenis) apžiūros ir patikrinimo, naudojant rentgeno įrenginį, tvarka;

25.3. kitos pagal teismo poreikį nustatomos saugumo tvarkos, parengtos ir skirtos apsaugos procedūroms ir (ar) jų metu naudojamoms papildomoms Techninėms saugumo priemonėms reglamentuoti.

26. Papildomos Techninės saugumo priemonės:

26.1. automatiniai įvažiavimo į teismo teritoriją vartai, sujungti su įeigos kontrolės sistema, ir (ar) transporto priemonių numerių atpažinimo sistema;

26.2. vaizdo duomenų analizės sistema pagrindiniuose įėjimuose į teismų pastatus;

26.3. stacionarūs arba mobilūs metalo detekcijos varteliai;

26.4. stacionarus ar nešiojamas rentgeno įrenginys;

26.5. kitos Techninės saugumo priemonės, skirtos valdyti padidėjusias saugumo grėsmes.

27. Specialiosios Organizacinės ir Techninės saugumo priemonės taikomos specialų statusą teismo procese turinčių asmenų (pavyzdžiui, nukentėjusiųjų ir liudytojų, kurie saugomi pagal liudytojų apsaugos programą, saugumui užtikrinti) atžvilgiu, teisme esančių ir specialų statusą turinčių patalpų (pavyzdžiui, nukentėjusiųjų ir liudytojų, kurie saugomi pagal liudytojų apsaugos programą, buvimo patalpos, įslaptintų dokumentų saugojimo patalpos) arba patalpų, kurioms būtinos Techninės saugumo priemonės nuo nesankcionuoto pasiklausymo, filmavimo ir pan. (pavyzdžiui, teisėjų pasitarimo kambariai), apsaugai užtikrinti.

28. Specialiosios Organizacinės saugumo priemonės yra šios:

28.1. specialų statusą turinčių patalpų įrengimo ir naudojimosi jomis tvarka;

28.2. GSM ryšio, bevielio interneto ryšio ir kitų ryšių slopinimo įrangos naudojimo ir eksploatavimo tvarka;

28.3. priemonių, užkertančių kelią nesankcionuotam garso įrašymui, naudojimo ir eksploatavimo tvarka;

28.4. priemonių, užkertančių kelią nesankcionuotam vaizdo įrašymui, įrengimo, eksploatavimo ir priežiūros tvarka;

28.5. kitos pagal teismo poreikį nustatomos vidaus saugumo tvarkos, skirtos apsaugos procedūrų ir (ar) jų metu naudojamų specialių Techninių saugumo priemonių naudojimui reglamentuoti.

29. Specialiosios Techninės saugumo priemonės yra šios:

29.1. inžineriniai įrenginiai (garsą slopinančios pertvaros ir pan.);

29.2. neperšaunamos konstrukcijos (langai, durys, sienos ir pan.);

29.3. GSM ryšio slopinimo įranga;

29.4. bevielio interneto ryšio slopinimo įranga;

29.5. priemonės, užkertančios kelią nesankcionuotam garso įrašymui (per sienas, langus ar kitus konstrukcinius užtvarus);

29.6. priemonės, užkertančios kelią nesankcionuotam vaizdo įrašymui (tamsinti langai, stiklinės pertvarkos ir pan.);

29.7. kitos specialiosios Techninės saugumo priemonės, skirtos specialų statusą teismo procese turinčių asmenų atžvilgiu ar teisme esančių ir specialų statusą turinčių patalpų apsaugai užtikrinti.

30. Siekiant sudaryti tinkamas sąlygas efektyviai taikyti ir naudoti Apraše numatytas Organizacines ir Technines saugumo priemones, teismuose turi būti sudaryta ir palaikoma (užtikrinama) tinkama saugumo fizinė infrastruktūra. Tinkamos saugumo infrastruktūros teismuose sudarymas apima teismo teritorijos (-ų), teismo patalpų ir jų dalių įrengimą ir (ar) sutvarkymą, taip pat teismo personalo struktūros sudarymą / keitimą ir funkcijų, susijusių su teismo saugumo užtikrinimu, priskyrimą taip, kad būtų galima pilna apimtimi įgyvendinti Apraše numatytas Organizacines saugumo priemones (patvirtinti ir taikyti vidaus saugumo tvarkas (tvarkų aprašus)), sutvarkyti esamas bei projektuoti, diegti ir taikyti naujas Technines saugumo priemones. Visais atvejais turi būti siekiama sudaryti ir (ar) užtikrinti tokią saugumo infrastruktūrą, kad būtų galima taikyti bendrąsias Organizacines ir Technines saugumo priemones, skirtas užkirsti kelią labai aukšto ir aukšto kritiškumo saugumo grėsmėms, tokioms kaip ginkluoti ar neginkluoti teisės pažeidėjai, ekstremalūs įvykiai (pavyzdžiui, gaisras), neginkluoti priešišškai nusiteikę proceso dalyviai.

31. Siekiant sukurti saugią aplinką teismuose, teismų pastatai ir patalpos projektuojami ir įrengiami laikantis reikalavimų, nustatytų Teisėjų tarybos patvirtintame Pavyzdiniame pagrindinių teismų pastatų ir patalpų projektavimo ir įrengimo reikalavimų apraše.

32. Atsižvelgiant į teismo rūšį, teisme nagrinėjamų bylų pobūdį, teismo pastato vidinę infrastruktūrą bei jo būklę, teismo teritoriją, patalpos ir jų dalys skirstomos į tris apsaugos zonas, kuriose nustatomi skirtingi saugumo režimai bei pagrindiniai jų įgyvendinimo reikalavimai: pirmoji apsaugos zona – „specialioji (riboto patekimo) erdvė“, antroji apsaugos zona – „administracinė erdvė“, trečioji apsaugos zona – „viešojo erdvė“.

33. Teismo teritorijos, patalpų ir jose esančių asmenų ir turto apsaugai planuoti, organizuoti ir įgyvendinti turi būti sudaromas teismo Apsaugos planas, kuriame numatomos visos teismo apsaugai naudojamos Organizacinės ir Techninės saugumo priemonės, jų išdėstymas ir būklė, taip pat parengti galimi saugumo grėsmių scenarijai ir suplanuoti veiksmai, įgyvendinami šiems scenarijams įvykus. Apsaugos plane turi būti nustatytos už jame numatytų veiksmų įgyvendinimą atsakingų asmenų funkcijos, teisės ir pareigos bei atsakomybės.

34. Tvarką ir rimtį teismuose, fizinę teismų apsaugą padeda užtikrinti Lietuvos policija (toliau – Policija) ir (ar) Viešojo saugumo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Viešojo saugumo tarnyba). Iškilus kritinėms situacijoms ar dėl netinkamo asmenų elgesio teismo patalpose ir (ar) jo prieigose teisme dirbančių asmenų ir (ar) teismo lankytojų atžvilgiu, taip pat dėl neteisėto teisme dirbančių asmenų persekiojimo ar kitų neteisėtų veiksmų, pažeidžiančių tvarką ir rimtį teismuose, teismas (teismo pirmininkas, teisėjai, teismo atstovai) privalo nedelsiant kreiptis į Policiją ir (ar) imtis kitų neatidėliotinų priemonių tam, kad užkirstų kelią daromiems (gresiantiems) teisės pažeidimams.

35. Teismų pirmininkai ir (ar) teisėjai, įvertinę poreikį, iš anksto turi pranešti Policijai ir (ar) Viešojo saugumo tarnybai apie nagrinėjamas rezonansines ir (arba) didesnės apimties, visuomenės susidomėjimą keliančias ar kitas bylas, kurių nagrinėjimo metu gali kilti grėsmė saugumui teisme, siekiant užtikrinti būtiną fizinę teismų apsaugą tokių bylų nagrinėjimo metu. Siekiant tinkamai užtikrinti teismo, jame esančių žmonių saugumą ir viešąją tvarką, apsaugos priemonės fiziniam saugumui teismuose užtikrinti turėtų būti taikomos bendradarbiaujant teismo administracijai ir Policijos atstovams ir (ar) Viešojo saugumo tarnybos. Fizinės teismo apsaugos ir viešojo saugumo užtikrinimo tvarką kiekvienas teismas suderina su atitinkamo teismo veiklos teritorijoje veikiančia ar kita Policijos įstaiga (-omis) ir (ar) Viešojo saugumo tarnyba.

36. Teisme nustatomos ir taikomos Organizacinės ir Techninės saugumo priemonės ir (ar) jų įgyvendinimas neturi trukdyti teisme dirbančių asmenų darbo ir (ar) sudaryti prielaidas pažeisti Lietuvos Respublikos Konstitucijoje numatytą teisėjų nepriklausomumo principą.

37. Teismuose organizuojamas juose dirbančių asmenų švietimas fizinio saugumo užtikrinimo srityje. Teisme dirbantys asmenys turi žinoti, kaip elgtis teroro akto, neteisėto fizinio poveikio, grasinimo atlikti šias veikas metu ar kitų kritinių situacijų atvejais.

IV SKYRIUS

PSICHOLOGINIO SAUGUMO TEISMUOSE UŽTIKRINIMO ĮGYVENDINIMAS

38. Psichologinio saugumo teismuose užtikrinimas – tai visuma veiksmų ir priemonių, kuriais siekiama sukurti psichologiškai ir emociškai saugią teismo aplinką teisme dirbantiems asmenims ir teismo lankytojams, taip pat suteikti pažeidžiamiems asmenims reikalingą emocinę ir psichologinę paramą teismo procese, apsaugoti juos nuo traumuojančio poveikio teismo aplinkoje.

39. Psichologinio saugumo užtikrinimo teismuose tikslas – sukurti emociškai saugią teismo aplinką, prisidedant prie visuomenės pasitikėjimo teismų sistema didinimo, efektyvesnio ir greitesnio teismo proceso užtikrinimo.

40. Teismuose, vadovaujantis Aprašo 13 punkte įtvirtintais kriterijais, nustatomos ir įgyvendinamos šios Organizacinės ir Techninės psichologinio saugumo priemonės:

- 40.1. informacijos apie teismų veiklą sklaida;
- 40.2. teismų psichologų veikla;
- 40.3. teisme dirbančių asmenų kompetencijų didinimas.
- 40.4. teismo savanorių veikla;
- 40.5. pažeidžiamų asmenų informavimas apie teismo proceso eigą;
- 40.6. specialių teismo patalpų pažeidžiamiems asmenims įrengimas;
- 40.7. konvojuojamųjų asmenų atskyrimas nuo kitų teismo proceso dalyvių;
- 40.8. kitos pagal teismo poreikį nustatytos ir įgyvendinamos psichologinio saugumo priemonės.

41. Informacijos sklaidą apie teismų veiklą užtikrina teismai ir Nacionalinė teismų administracija savo interneto svetainėse, informaciniuose stenduose ir rašytiniuose leidiniuose (informaciniuose lankstinukuose, specializuotame žurnale „Teismai.lt“, kituose šviečiamojo pobūdžio leidiniuose) skelbdami aktualią informaciją apie teismų veiklą, teismų kontaktinius duomenis, kreipimosi į teismą procedūras, teismo procesų dalyvių teises ir pareigas teismo proceso metu, teisinės aktualijas ir pan.

42. Teismuose steigiamos psichologų pareigybės. Psichologų veikla siekiama užtikrinti teismo procese dalyvaujančių asmenų – nepilnamečių, mažamečių vaikų – kvalifikuotą apklausą, šių asmenų ir jų įstatyminių ar teisėtų atstovų paruošimą apklausai, suteikti nepilnamečiams, mažamečiams vaikams tinkamą psichologinę pagalbą teismo procese, konsultuoti dėl jų poreikių, raidos ypatumų jų įstatyminius ar teisėtus atstovus, teisėjus bei kitus teismo proceso dalyvius ir (ar) ikiteisminio tyrimo įstaigų subjektus bei suteikti kitą būtiną psichologinę pagalbą teismo procese. Teismo pirmininko ar teismo kanclerio pavedimu psichologas taip pat konsultuoja teismo darbuotojus streso valdymo klausimais, pagal kompetenciją organizuoja mokymus psichologinio saugumo srityje.

43. Teismai skatinami tarpinstitucinio susitarimo pagrindais tarpusavyje bendradarbiauti ir užtikrinti teismo procese privalomą psichologo dalyvavimą tais atvejais, kai konkrečiame teisme nėra įsteigtos psichologo pareigybės ar laikinai nėra asmens, einančio šias pareigas.

44. Teismuose skatinamos ir palaikomos teismo savanorių veiklos iniciatyvos. Teismo savanorių veiklos tikslas – padėti teismų lankytojams teismo aplinkoje jaustis drąsiau ir saugiau, suteikiant jiems praktinę informaciją, susijusią su teismo aplinka, teismo procesu ir jo eiga, supažindinant su nukentėjusiojo ar liudytojo teisėmis bei pareigomis, išklausanč teismų lankytojus ir padedant palaikyti jų emocinio saugumo jausmą.

45. Teismo savanorių veikla organizuojama vadovaujantis Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymo nuostatomis bei atsižvelgiant į konkrečiame teisme nagrinėjamų bylų pobūdį, teismo dydį, teismų lankytojų srautus ir kitus teismo veiklos ypatumus.

46. Teismas užtikrina, kad asmenys, norintys tapti teismo savanoriais, išklausytų specialius mokymus ir būtų gerai susipažinę su teismų sistema ir teismo procesu, nukentėjusiųjų ir liudytojų teisėmis bei pareigomis, teismo vidaus taisyklėmis ir teismo patalpomis, gebėtų bendrauti su pažeidžiamais asmenimis.

47. Teismuose siekiama didinti teisme dirbančių asmenų dalykines ir bendrąsias kompetencijas ir profesinius įgūdžius teisės aktų nustatyta tvarka sudarant sąlygas teisme dirbantiems asmenims tobulinti kvalifikaciją, įgyti bendrųjų ir profesinių žinių ir įgūdžių, reikalingų teismo procese su pažeidžiamais asmenimis, gerinti teismų lankytojų aptarnavimo kokybę, valdyti kritines situacijas.

48. Iki teismo posėdžio pažeidžiamiesiems asmenims suteikiama informacija apie jų turimas teises ir pareigas teismo procese, būsimą teismo proceso eigą ir kt. (pavyzdžiui, kartu su teismo pranešimu ar teismo šaukimu nukentėjusiajam, liudytojui siunčiamas informacinio pobūdžio pranešimas apie jo turimas teises, informacija apie tai, kur galima gauti reikiamą psichologinę paramą, nevyriausybinę organizacijų, besirūpinančių nukentėjusiais, kontaktus); padedama pažeidžiamiesiems asmenims susipažinti su teismo posėdžių sale ir būsimu teismo proceso eiga, atsakoma į rūpimus klausimus, susijusius su pažeidžiamų asmenų dalyvavimu teismo procese.

49. Siekiant užtikrinti pažeidžiamų asmenų ir jų interesų apsaugą, naujai statomuose (rekonstruojamuose) teismų pastatuose teisės aktų nustatyta tvarka įrengiamos specialios patalpos, skirtos asmenims baudžiamajame procese pripažintiems nukentėjusiais ir liudytojais, kuriuos

reikia apsaugoti nuo neigiamo kitų proceso dalyvių poveikio, laukti teismo posėdžio(atskiri teismų laukiamieji), bei patalpos (kambariai) šių asmenų apklausoms vykdyti.

50. Teismuose, esant galimybei, teisės aktų nustatyta tvarka įrengiamos atskiros teismo teritorijos dalys bei atskiri įėjimai į teismo pastatus, skirti konvojuojamiesiems asmenims atvesdinti į laikino sulaikymo patalpas bei teismo posėdžių sales. Konvojuojamųjų asmenų judėjimo teismo pastate keliai neturi kirstis su pažeidžiamų asmenų judėjimo keliais.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

51. Aprašo nuostatos taikomos teismams tiesiogiai. Teismo pirmininkas, vadovaudamasis Aprašu bei atsižvelgdamas į kiekvieno teismo saugumo užtikrinimo poreikį, į tam tikrus su teismų veikla susijusius kriterijus (pavyzdžiui, teismų nagrinėjamos bylos, teisme įdiegta fizinė saugumo infrastruktūra) gali patvirtinti tvarką, kuri detalizuotų fizinio ir psichologinio saugumo priemonių taikymą konkrečiame teisme.

52. Teismo nustatyta tvarka visi teisme dirbantys asmenys turi būti supažindinami su šiuo Aprašu.

53. Kiekvienas teismas gali teikti siūlymus Teisėjų tarybai dėl saugumo teismuose politikos gerinimo.

**TEISĖJŲ TARYBOS NUTARIMO
„DĖL SAUGUMO POLITIKOS TEISMUOSE APRAŠO PATVIRTINIMO“
PROJEKTO (toliau – PROJEKTAS)
DERINIMO PAŽYMA**

2019 m. gegužės 24 d.

Projektas svarstytas Teisėjų tarybos Teismų administravimo komitete (toliau - TAK) ir Teisės aktų projektų rengimo komitete (toliau – TAPRK). Pasiūlymus / pastabas projektui pateikė I. Vapsvienė (TAK, TAPRK narė), A. Ridikas (TAK narys). Projektas be pastabų suderintas su V. Kursevičiumi (TAK narys). Projektas be pastabų suderintas su Regionų apygardos administraciniu teismu, Vilniaus regiono apylinkės teismu, Kauno apylinkės teismu, Tauragės apylinkės teismu, Klaipėdos apylinkės teismu, Utenos apylinkės teismu. Projektui pastabas ir pasiūlymus pateikė 7 teismai.

Eil. Nr.	Pastabas pateikęs subjektas	Pasiūlymų/pastabų turinys	Pastabų, pasiūlymų įvertinimas
1.	I. Vapsvienė	Siekiant neužkrauti papildomai teismų pirmininkams naštos "kurti" Apsaugos planą (4.2.p., 31 p.), pasiūlyta priedu parengti ir pateikti jiems pavyzdinį projektą.	Atsižvelgta iš dalies. Siekiant teismams sudaryti sąlygas tinkamai įgyvendinti Aprašo nuostatas, Nacionalinė teismų administracija (toliau – Administracija) parengs rekomendacijas teismams dėl teismo apsaugos plano rengimo, taip pat inicijuos teismų ir Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos bendradarbiavimo susitarimo (gairių) sudarymą, kurio pagrindu kiekvienas teismas individualiai suderins su atitinkama teritorine policijos įstaiga (-omis) teismui teikiamos fizinės apsaugos tvarką. Rengti pavyzdinio Apsaugos plano nėra tikslinga, atsižvelgiant į tai, kad teismai dėl jų veiklos specifikos, turimos fizinės infrastruktūros, personalo struktūros ir kt. aplinkybių, gali taikyti

			skirtingas fizinės saugumo priemonės, todėl nėra galimybės parengti universalaus, visiems teismams tinkančio pavyzdinio teismo apsaugos plano.
		Aprašu siekiama užtikrinti tiek fizinį saugumą, tiek psichologinį saugumą. Tačiau Aprašo I skyriaus „Bendrosios nuostatos“ 4.2.p. įtvirtintame teismo pirmininko (ar įgalioto asmens) tvirtinamo Apsaugos plano apibrėžime, kalbama tik apie fizinę saugą ir įgalioto asmens paskyrimą. Ar teisingai suprantu, jog Apraše numatytame, teisme privalomai patvirtintame Apsaugos plane nebus apibrėžiami psichologinio saugumo aspektai (IV skyriuje, apibrėžiant psichologinį saugumą teismuose užtikrinimą, nėra jokių nuorodų į Apsaugos planą)? Ar turi būti teisme paskirtas atsakingas asmuo už teismo psichologinio saugumo teismuose užtikrinimą? (šiuo metu nustatyta, tik atsakingo asmens už fizinio saugumo užtikrinimą paskyrimas- 4.2.p).	Atstsižvelgta iš dalies. Apsaugos planas, skirtas užtikrinti <i>fizinę teismo apsaugą</i>, jame neturėtų būti nustatomos psichologinio saugumo užtikrinimo priemonės. Aprašo 14 punktas patikslintas, nustatant, kad teismo pirmininko ar jo įgalioto asmens sprendimu paskiriami asmenys, atsakingi už fizinio saugumo ir psichologinio saugumo užtikrinimą teisme.
		Teismuose privalu sudaryti ir pasitvirtinti Apsaugos planą (4.2.p., 31 p.), o Aprašo 49 p. numatoma, jog „gali būti“ patvirtinta dar ir detalizuota tvarka, tačiau pagal turinį galime suprasti, jog ir vienas, ir kitas dokumentas (vienas privalomas, o kitas ne) apibrėžia saugumo priemonių teisme įdiegimą ir taikymą, t.y. dubliuoja vienas kitą.	Atsižvelgta iš dalies. Apsaugos planas susijęs tik su fizine teismo apsauga ir jis yra privalomai tvirtinamas teismo vidaus dokumentas. Tuo tarpu Aprašo 51 punkte (pirminio Aprašo projekte atitinka 49 punktą) nustatoma, kad teismas gali pasitvirtinti Aprašą detalizuojančią tvarką, kuri apimtų tiek fizinio, tiek psichologinio saugumo aspektus.
		Aprašo 33 p.: „Siekiant tinkamai užtikrinti teismo, jame esančių žmonių saugumą ir viešąją tvarką, apsaugos priemonės fiziniam saugumui teismuose užtikrinti turėtų būti taikomos bendradarbiaujant teismo administracijai ir Policijos atstovams. Policijos teikiamos fizinės teismo apsaugos užtikrinimo tvarką kiekvienas teismas iš anksto	Atsižvelgta. Siekiant teismams sudaryti sąlygas tinkamai įgyvendinti Aprašo 33 punkto (patikslinto Aprašo projekto atitinkamai 35 punkto nuostatas), Administracija parengs rekomendacijas teismams dėl teismo apsaugos plano rengimo, taip pat

		suderina su atitinkamo teismo veiklos teritorijoje veikiančia ar kita Policijos įstaiga (-omis).“ Ar neturėtų būti visų pirma šie klausimai aptarti su Policijos departamentu (t.y. aukštesniame lygmenyje), pasiektas bendras bendradarbiavimo šioje srityje susitarimas, apibrėžtos esminės gairės, o jau jų pagrindu teismų pirmininkai galėtų derintis su vietos policijos įstaigų (apskrities VPK ar rajoniniais PK) vadovais?	inicijuos teismų ir Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos bendradarbiavimo susitarimo (gairių) sudarymą, kurio pagrindu kiekvienas teismas individualiai suderins su atitinkama teritorine policijos įstaiga (-omis) teismui teikiamos fizinės apsaugos tvarką. Esant poreikiui, Administracija inicijuos ir atitinkamo bendradarbiavimo susitarimo su Viešojo saugumo tarnyba sudarymą.
		Aprašo 47 p.:“ Siekiant užtikrinti pažeidžiamų asmenų ir jų interesų apsaugą, naujai statomuose (rekonstruojamuose) teismų pastatuose teisės aktų nustatyta tvarka įrengiamos specialios patalpos, skirtos pažeidžiamiesiems asmenims laukti teismo posėdžio (atskiri teismų laukiamieji), bei patalpos (kambariai) šių asmenų apklausoms vykdyti“. Suprantu, jog esamų teismų pastatų (kurių yra didžioji dauguma) patalpose šios papildomos Organizacinės ir techninės priemonės (38.2.2. p.) nebus įrengiamos?	Neatsižvelgta. Pavyzdinis pagrindinių teismų pastatų ir patalpų projektavimo ir įrengimo reikalavimų aprašas, patvirtintas Teisėjų tarybos 2015 m. sausio 30 d. nutarimu Nr. 13P-16-(7.1.2) „Dėl Pavyzdinio pagrindinių teismų pastatų ir patalpų projektavimo ir įrengimo reikalavimų aprašo patvirtinimo“ nustato pagrindinius reikalavimus projektuojant ir įrengiant <i>naujus ar rekonstruojant esamus teismų pastatus ir patalpas</i>. Atsižvelgiant į tai, Aprašo 47 punkte (patikslinto Aprašo projekto atitinkamai 49 punkte) nurodytos patalpos bus įrengiamos tik naujai statomuose ar rekonstruojamuose teismų pastatuose. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad atskiri laukiamieji nukentėjusiesiems ir liudytojams, kuriuos reikia apsaugoti nuo neigiamo kitų proceso dalyvių poveikio, turi būti įrengti įgyvendinant 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR (toliau – Direktyva) 19 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą nuostatą (užtikrinti,

			kad naujose teismų patalpose būtų atskiri laukiamieji aukoms). Nors praktikoje įrengiant naujas teismo patalpas šios Direktyvos nuostatos yra laikomasi, tačiau siekiant tinkamai perkelti Direktyvą į nacionalinę teisę, reikalinga atitinkamai pakeisti (papildyti) Pavyzdinį pagrindinių teismų pastatų ir patalpų projektavimo ir įrengimo reikalavimų aprašą. Atsižvelgiant į tai, Administracija Teisėjų tarybos gegužės 31 d. posėdyje teikia svarstyti ir tvirtinti šio aprašo pakeitimo projektą (5 klausimas).
		Aprašo 9 p. apibrėžiami subjektai, kurie užtikrina saugumą teismuose, tai: Teisėjų taryba, Nacionalinė teismų administracija ir teismai. Jie įvardinami kaip saugumo teismuose užtikrinimo, įgyvendinimo, priežiūros ir kontrolės sistemos subjektai. Tuo tarpu Aprašo 12 p. sakoma, kad už saugumo konkrečiame teisme užtikrinimo organizavimą, įgyvendinimą, priežiūrą ir kontrolę atsako <u>tik</u> teismo pirmininkas ar jo įgaliotas asmuo?	Atsižvelgta. Patikslintas Aprašo 14 punktas (pirminio Aprašo atitinkamai 12 punktas) nustatant, kad už saugumo konkrečiame teisme <i>organizavimą ir būklę</i> atsako teismo pirmininkas ar jo įgaliotas asmuo. Teismo pirmininko ar jo įgalioto asmens sprendimu paskiriami asmenys, atsakingi už fizinio saugumo ir psichologinio saugumo užtikrinimą teisme.
2.	A. Ridikas	Siūlytina aiškiai atskirti politikos apraše nurodomas priemonės į dvi dalis: 1) priemonės teismo „lankytojų“ fiziniam ir psichologiniam saugumui užtikrinti; 2) priemonės, skirtas teismo darbuotojų fiziniam ir psichologiniam saugumui užtikrinti. Manychiau, jog tai padarius, kur kas aiškiau išsikristalizuos, kokios gi tai galėtų būti priemonės ir kaip jas galima įgyvendinti.	Neatsižvelgta. Manytina, kad pagal Apraše nurodytų saugumo užtikrinimo priemonių pobūdį, nėra tikslinga šias priemones klasifikuoti pagal tai, kokiems subjektams jos taikomos. Pažymėtina, kad saugumas teisme turi būti užtikrinamas visiems, tiek teisme dirbantiems asmenims, tiek teismo lankytojams, tiek proceso dalyviams.
3.	Lietuvos Vyriausiasis administracinis teismas	Aprašo 12.2. punkte nurodyta, jog teismai „užtikrina, kad teismo saugumo įgyvendinime dalyvautų visi teisme dirbantys asmenys (atitinkamai įgyvendindami jiems pavestas funkcijas) ir teismo lankytojai (atitinkamai	Neatsižvelgta. Teismui paliekama diskrecijos teisė nuspręsti dėl šios bendro pobūdžio nuostatos įgyvendinimo konkrečiame teisme, pvz., teismo patvirtintos vidaus

		laikydamiės vidaus saugumo tvarkose nustatytų reikalavimų“; tačiau nėra aišku, kaip užtikrinti, kad ir teismo lankytojai laikytųsi vidaus saugumo tvarkose nustatytų reikalavimų. Ar šis reikalavimas turi būti suprantamas taip, kad visi atvykstantys į teismą asmenys turi būti supažindinami su šiomis taisyklėmis?	saugumo tvarkos (ar apibendrintos jų nuostatos, taikomos tik lankytojų atžvilgiu) gali būti skelbiamos teismo informaciniuose stenduose ar kitose gerai matomose teismo patalpų vietose.
		Aprašo 13 punkte nurodyta, jog už saugumo konkrečiame teisme organizavimą ir būklę atsako teismo pirmininkas ar jo įgaliotas asmuo. Teismo pirmininko ar jo įgalioto asmens sprendimu paskiriami asmenys, atsakingi už fizinio saugumo ir psichologinio saugumo užtikrinimą teisme. Pastebėtina, kad saugos priemonių įsigijimą finansuoja Nacionalinė teismų administracija, ir pirmininkas gali užtikrinti saugumą tik tiek, kiek yra įgytų priemonių, reikalingų užtikrinant papildomas ir specialiąsias saugumo priemones. Todėl siūlome patikslinti formuluotę po žodžio „būklę“ įrašyti žodžius „pagal pasirinktas Organizacines ir Technines saugumo priemones“.	Atsižvelgta. Aprašo 14 punktas patikslintas, nustatant, kad už saugumo konkrečiame teisme organizavimą ir būklę pagal pasirinktas Organizacines ir Technines saugumo priemones atsako teismo pirmininkas ar jo įgaliotas asmuo.
		Aprašo 21 punkte nurodyta: „Bendrosios Organizacinės saugumo priemonės apima: 21.1. teismo teritorijos ir patalpų skirstymo į apsaugos zonas tvarką; 21.2. patekimo į teismo teritoriją, kuri priskirta atitinkamo lygio apsaugos zonai, tvarką; 21.3. transporto priemonių (konvojaus, specialiųjų tarnybų, pagal liudytojų apsaugos programą saugomų asmenų, teismo lankytojų, teisme dirbančių asmenų tarnybinio ir asmeninio transporto) patekimo į teismo teritoriją tvarką; 21.4. patekimo į teismo patalpas, kurios priskirtos atitinkamo lygio apsaugos zonai, tvarką; 21.5. saugumo užtikrinimo teismo posėdžio metu,	Atsižvelgta iš dalies. Aprašo paskirtis - nustatyti bendrą teismų saugumo politiką, o kiekvienas teismas vadovaudamasis Aprašo nuostatomis turės pasitvirtinti konkrečias, detalizuojančias fizinį saugumą užtikrinančias tvarkas, nurodytas Aprašo 22 punkte. Pažymėtina, kad teismo nuožiūra šios tvarkos neprivalo būti tvirtinamos kaip atskiri teisės aktai, šių tvarkų turinys gali būti glaustai išdėstomas ir viename teisės akte.

		įskaitant patekimo į teismo posėdžio salę, tvarką; 21.6. Techninių saugumo priemonių eksploatavimo ir techninės priežiūros tvarką; 21.7. kitas pagal teismo poreikį nustatytas saugumo tvarkas, skirtas reglamentuoti atliekamas apsaugos procedūras ir (ar) jų metu naudojamas bendrąsias Technines saugumo priemones.“ Ar šios nuostatos reiškia, kad visas šias tvarkas turės parengti kiekvienas teismas atskirai? Pagal NTA pavyzdinį vidaus norminių aktų sąrašą, kiekvienas teismas turi turėti 65 tvarkas (taisykles), šiame apraše numatomos dar šešios. Esant tokiam dideliame kiekiui tvarkų tampa sudėtinga užtikrinti, kad tiek teismo darbuotojai, tiek teismo lankytojai su jomis būtų susipažinę ir jų laikytųsi.	
		Aprašo 22 punkte (patikslinto Aprašo projekto atitinkamai 23 punkte) nurodyta „Bendrosios Techninės saugumo priemonės yra šios: 22.1. pavojaus signalizavimo (pranešimų) sistema; 22.2. apsaugos signalizacijos sistema; 22.3. vaizdo stebėjimo sistema; 22.4. gaisro aptikimo ir signalizavimo sistema; 22.5. evakuacinio įgarsinimo sistema; 22.6. įeigos kontrolės sistema; 22.7. specialūs (įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų) aitvarai“ Prie bendrųjų priemonių siūlytume įrašyti metalo detektorius, nes be jų visos kitos saugumo priemonės neužtikrina visiško išankstinio apsaugos organizavimo.	Neatsižvelgta. Metalo detekcijos vartelių priskyrimas prie bendrųjų techninių priemonių, kurios turėtų būti diegiamos visuose teismuose, pareikalautų didelių finansinių išlaidų. Be pačios įrangos įsigijimo ir įrengimo kaštų, teismuose turėtų būti paskirtas ir kvalifikuotas apsaugos darbuotojas ar policijos pareigūnas, kuris patikrintų asmenis suveikus varteliams. Ta pati situaciją būtų ir su nešiojamaisiais rankiniais metalo detektoriais. Šiuo metu policija vykdo nuolatinę apsaugą tik Lietuvos Aukščiausiąjame teisme, Lietuvos Vyriausiąjame administraciniame teisme ir Lietuvos apeliaciniame teisme. Kiti teismai nei policijos budėtojų, nei kvalifikuotų apsaugos darbuotojų neturi. Taigi, fizinės apsaugos samdymas pareikalautų dar didesnių ir nuolatinių išlaidų iš teismų biudžetų.

		Aprašo 29 punkte nurodyta “Siekiant sudaryti tinkamas sąlygas efektyviai taikyti ir naudoti Apraše numatytas Organizacines ir Technines saugumo priemonės, teismuose turi būti palaikoma (užtikrinama) tinkama saugumo infrastruktūra. Tinkamos saugumo infrastruktūros teismuose sudarymas apima teismo teritorijos (-ų), teismo patalpų ir jų sutvarkymą, taip pat teismo personalo struktūros sudarymą / keitimą ir funkcijų, susijusių su teismo saugumo užtikrinimu, priskyrimą taip, kad būtų galima pilna apimti numatytas Organizacines saugumo priemonės (patvirtinti ir taikyti vidaus aprašus)), sutvarkyti esamas bei projektuoti, diegti ir taikyti naujas Technines saugumo priemonės. Visais atvejais turi būti sudaroma ir (ar) užtikrinama tokia saugumo infrastruktūra, kad būtų galima taikyti bendrąsias Organizacines ir Technines saugumo priemonės, skirtas užkirsti kelią labai aukšto ir aukšto kritiškumo saugumo grėsmėms, tokioms kaip ginkluoti ar neginkluoti teisės pažeidėjai, ekstremalūs įvykiai (pavyzdžiui, gaisras), neginkluoti priešišškai nusiteikę proceso dalyviai.” Manome, kad neįmanoma užkirsti kelią labai aukšto ir aukšto kritiškumo grėsmėms, tokioms kaip ginkluoti teisės pažeidėjai, neįrengus teismuose metalo detektorių.	Atsižvelgta iš dalies. Aprašo 30 punktas patikslintas, suformuluojant šį reikalavimą infrastruktūros sudarymui kaip <i>siekiamybę</i> sudaryti ir (ar) užtikrinti tokią saugumo infrastruktūrą, kad būtų galima taikyti bendrąsias Organizacines ir Technines saugumo priemonės, skirtas užkirsti kelią labai aukšto ir aukšto kritiškumo saugumo grėsmėms, tokioms kaip ginkluoti ar neginkluoti teisės pažeidėjai, ekstremalūs įvykiai (pavyzdžiui, gaisras), neginkluoti priešišškai nusiteikę proceso dalyviai.
4.	Lietuvos apeliacinis teismas	Dėl Aprašo 7.6 punkte įtvirtinto saugumo priemonių integralumo principo – neaišku, kaip bus galima įgyvendinti tarpusavyje suderintas saugumo priemonės, ypatingai technines. Siūloma detalizuoti tą integralumą.	Atsižvelgta iš dalies. Papildytas Aprašo 7.6 punktas, nustatant, kad saugumas teismuose užtikrinamas naudojant <i>maksimaliai</i> tarpusavyje suderintas saugumo priemonės, sudarančias vieningą saugumo teisme užtikrinimo sistemą.

		Dėl Aprašo 12.2. punkto – neaišku, kaip teismo lankytojai užtikrins saugumą, bei susipažins ir įgyvendins vidaus saugumo tvarkos nustatytus reikalavimus, tuo labiau kaip lankytojai gali įsipareigoti jų laikytis.	Neatsižvelgta. Aprašo 12.2 punkte nustatyta, jog teismai užtikrina, kad teismo saugumo priemonių įgyvendinime dalyvautų visi teisme dirbantys asmenys (atitinkamai įgyvendindami jiems pavestas funkcijas) ir teismo lankytojai (atitinkamai laikydamiesi vidaus saugumo tvarkose nustatytų reikalavimų). Teismui paliekama diskrecijos teisė nuspręsti dėl šios bendro pobūdžio nuostatos įgyvendinimo konkrečiame teisme, pvz., teismo patvirtintos vidaus saugumo tvarkos (ar apibendrintos jų nuostatos, taikomos tik lankytojų atžvilgiu) gali būti skelbiamos teismo informaciniuose stenduose ar kitose gerai matomose teismo patalpų vietose.
		Dėl Aprašo 14 punkto – reikia aiškiai detalizuoti nusikalstamas veikas, labai plati sąvoka naudojama Apraše gali klaidinti, ir neaišku, kokia turi būti veiksmų ir priemonių visuma.	Neatsižvelgta. Aprašo 14 punkte (pirminio Aprašo projekto atitinkamai 15 punkte) nuostata yra bendro pobūdžio, tinkama pritaikyti kiekvienu individualiu atveju, todėl nėra tikslinga jame detaliai apibrėžti, kokios konkrečios nusikalstamos veikos gali būti atliekamos teisme esančių asmenų atžvilgiu.
		Jei teisme nepasiteisino savanorių projektas ir jų buvo atsisakyta, taip pat nėra psichologo, kaip įgyvendinti psichologinio saugumo principus?	Atsižvelgta iš dalies. Aprašas papildytas nauju 40.8 papunkčiu, nustatant, kad pagal teismo poreikį gali būti nustatytos ir įgyvendinamos ir kitos psichologinio saugumo priemonės.
5.	Vilniaus apygardos teismas	Siūloma nustatyti teismams galimybę fizinio saugumo užtikrinimo tikslais bendradarbiauti su Viešojo saugumo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos.	Atsižvelgta. Aprašo 34 ir 35 punktuose papildyta, kad tvarką ir rimtį teismuose, fizinę teismų apsaugą

		Atkreiptinas dėmesys, kad Viešojo saugumo tarnyba vykdo konvojuojamųjų pristatymą į teismo posėdžius bei pagal kompetenciją atlieka kitas funkcijas, susijusias visuomenės saugumo stiprinimu, viešosios tvarkos užtikrinimu ir valstybės objektų apsauga. Teismų ir Viešojo saugumo tarnybos aktyvesnis bendradarbiavimas bei šios tarnybos pagalba teismams, užtikrinant jų fizinį saugumą, atitiktų tiek teismų poreikius, tiek Tarnybos veiklos tikslus, būtų veiksminga ir racionali.	padeda užtikrinti Lietuvos policija ir (ar) Viešojo saugumo tarnyba.
6.	Kauno apygardos teismas	Kauno apygardos teisėjų nuomone, Saugumo teismuose politikoje turi būti numatytos specialios teisėjo saugumo ir teisėjo nepriklausomumo, kaip jis įtvirtintas Teismų įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje, priemonės ir sistema. Teisėjo saugumas yra speciali teismų saugumo sritis ir tam turi būti skiriamas išskirtinis dėmesys, o ne bendra sąvoka „teisme dirbantis asmuo“. Nurodyta saugumo politika yra plati, tačiau neapima esminės nurodomos srities ir specialių priemonių teisėjų saugumui, tam siūlome skirti atskirą skyrį.	Atsižvelgta iš dalies. Manytina, kad sistemškai įgyvendinant Aprašo nuostatas, teisme taikomų saugumo priemonių visuma užtikrintų maksimaliai pakankamą saugumo lygį visiems teisme einantiems pareigas (dirbantiems) asmenimis, nepriklausomai nuo jų teisinio statuso. Be to, individualiais atvejais, kai kyla reali grėsmė teisėjo ir jo šeimos narių gyvybei, sveikatai ar turtui dėl priežasčių, susijusių su teisėjo pareigų atlikimu, jiems gali būti skiriama nuolatinė ar tam tikru laiku fizinė apsauga vadovaujantis Vyriausybės 2002 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 1957 “Dėl teisėjo ir jo šeimos narių fizinės apsaugos”. Atsižvelgiant į tai, Aprašas papildytas nauju 18 punktu, kuriame nustatyta, kad siekiant užtikrinti teisėjo ir jo turto fizinę apsaugą, jeigu kyla reali grėsmė jo gyvybei, sveikatai ar turtui dėl priežasčių, susijusių su teisėjo pareigų atlikimu, Vyriausybės nustatyta tvarka organizuojama ir įgyvendinama teisėjo fizinė apsauga darbo vietoje, kelionėje ar kitose jo buvimo vietose. Kitų konkrečių siūlymų dėl specifinių, tik teisėjų atžvilgiu taikomų fizinio ir psichologinio saugumo

			priemonių, Projekto derinimo su teismais metu nebuvo gauta.
		Taip pat siūloma papildyti Teisėjų tarybos funkcijas, apibrėžtas Aprašo 10 punkte, funkcija: „10.6. tiria individualius atvejus, susijusius su teisėjo saugumu ir nepriklausomumu, imasi priemonių jiems užtikrinti.	Neatsižvelgta. Galimybė Teisėjų tarybai tirti individualius atvejus dėl teisėjo nepriklausomumo pažeidimo ar kitus asmenų prašymus, skundus, kreipimusis Teisėjų tarybai suformuluotais klausimais jau yra įtvirtinta Teisėjų tarybos darbo reglamento 74.3, 74.4 papunkčiuose. Manytina, kad teisėjo saugumo pažeidimų atvejai, tiek kiek jie susiję su teisėjo nepriklausomumo garantijos, įtvirtintos Teismų įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje, pažeidimu, patenka į nurodytų 74.3 ir 74.4 punktų reguliavimo ribas, todėl nėra tikslinga analogišką funkciją įtvirtinti ir Apraše.
7.	Klaipėdos apygardos teismas	<i>Dėl Aprašo 4.4. punkto.</i> Šiame punkte nurodoma, kad pažeidžiamas asmuo - nukentėjusysis, liudytojas, kuris teismo proceso metu pripažįstamas (laikomas) pažeidžiamu asmeniu dėl tam tikrų aplinkybių, tačiau nėra aišku, koku procesu pagrindu, kada ir kaip (sprendimu įforminamu rezoliucija, teismo nutartyje perduoti nagrinėti bylą teismajame posėdyje ar protokoliniame nutartyje) teismas nagrinėjantis bylą (teismo proceso metu) turi pripažinti nukentėjusįjį ar liudytoją pažeidžiamu asmeniu. Pastebėtina, jog Aprašo 47 punkte nurodoma, kad	Atsižvelgta iš dalies. Aprašo 4.4. papunktis patikslintas, pažeidžiamo asmens sąvoką apibrėžiant kaip asmenį, kuris baudžiamojo proceso metu pripažįstamas (laikomas) nukentėjusiuoju, liudytoju.

		pažeidžiamam asmeniui jau kartu su teismo pranešimu ar teismo šaukimu turi būti siunčiamas informacinio pobūdžio pranešimas apie jo turimas teises, o prieš posėdį tokiam asmeniui paaiškinama būsima proceso eiga, taigi, norint laikytis Aprašo reikalavimų, teismas asmens pažeidžiamumo statusą turėtų nustatyti dar prieš pradedant nagrinėti bylą iš esmės. Akivaizdu, jog proceso įstatymuose nereglementavus specialaus statuso (pažeidžiamo asmens) suteikimo liudytojui ar nukentėjusiajam, būtų sudėtinga laikytis Aprašo 47 punkte numatytų reikalavimų ir užtikrinti, jog būtų imamasi visų reikalingų veiksmų, sukuriant saugia psichologinę aplinką pažeidžiamiems asmenims.	
		<i>Dėl Aprašo 11.3 punkto.</i> Manome, jog toks teismų centralizuotas aprūpinimas, atsižvelgiant į tai, jog NTA perduotų priemonių išlaikymo ir naudojimo kaštai (įrangos draudimas, papildomo personalo skyrimas ir apmokymas ja naudotis ir pan.) tenka teismams, visais atvejais turi būti vykdomas atsižvelgiant į realias teismo galimybes naudoti suteikiamas saugumo priemones, todėl Aprašo 11.3 punktą siūloma papildyti nuostata, kad aprūpinant teismus <i>atsižvelgiama į kiekvieno teismo galimybes (techninius, materialinius ir žmogiškuosius išteklius) naudoti šias priemones užkertant kelią saugumo grėsmėms.</i>	Neatsižvelgta. Siūlytina nuostata yra perteklinė, nes Centralizuoto teismų aprūpinimo procese yra vertinama ir atsižvelgiama į visumą veiksmų, įskaitant ir teismo realias galimybes naudoti tam tikras priemones.
		<i>Dėl Aprašo 11.4. punkto.</i> Atsižvelgiant į Aprašo 36 p., numatantį, kad teismuose organizuojamas ir asmenų švietimas fizinio saugumo užtikrinimo srityje, siekiant vienodinti aprašo formuluotes, siūlome Aprašo 11.4. p. numatyti, jog NTA organizuoja ir užtikrina teismuose dirbančių asmenų švietimą ir kvalifikacijos kėlimą fizinio ir psichologinio saugumo užtikrinimo srityse.	Atsižvelgta. Patikslintas Aprašo 11.4 papunktis, nustatant, kad Nacionalinė teismų administracija organizuoja teisme dirbančių asmenų <i>švietimą</i> ir kvalifikacijos kėlimą fizinio ir psichologinio saugumo užtikrinimo srityse.

		<i>Del Aprašo 12.2. punkto.</i> Šiame punkte įtvirtinta teismų pareiga užtikrinti, kad teismo saugumo įgyvendinime dalyvautų visi teisme dirbantys asmenys (atitinkamai įgyvendindami jiems pavestas funkcijas) ir teismo lankytojai (atitinkamai laikydamiesi vidaus saugumo tvarkose nustatytų reikalavimų). Visų pirma, paminėtina, jog visame Apraše vartojamas „saugumo priemonių įgyvendinimo“ (Aprašo 4. 6. punktas), o ne „saugumo įgyvendinimo“ terminas, todėl siekiant aiškumo ir nuoseklumo, šiame punkte taip pat naudotina saugumo priemonių įgyvendinimo sąvoka. Taip pat pastebėtina, jog pagal dabartinę formuluotę, šiame Aprašo punkte įtvirtinama teismo pareiga užtikrinti, ne vien darbuotojų, tačiau ir teismo lankytojų dalyvavimą teismo saugumo (priemonių) įgyvendinime. Akivaizdu, jog teismas neturi objektyvios galimybės užtikrinti, jog saugumo priemonių įgyvendinime dalyvautų teismo lankytojai. Nors skliaustuose paaiškinama, kad lankytojų dalyvavimas saugumo įgyvendinime pasireiškia tuo, kad jie laikosi vidaus saugumo tvarkose nustatytų reikalavimų, manytume, jog tokiu atveju Apraše pakaktų įtvirtinti, jog teismai, bendradarbiaudami su Lietuvos policija, užtikrina, kad teismo lankytojai laikytųsi vidaus saugumo tvarkose nustatytų reikalavimų, t. y. kad teismo lankytojai laikosi teismo įgyvendinamų saugumo priemonių (tiek Techninių, tiek ir Organizacinių) nustatytų ribojimų ir reikalavimų.	Atsižvelgta iš dalies. Aprašo 12.2 punktas patikslintas, nustatant, kad teismai užtikrina, jog teismo saugumo <i>priemonių</i> įgyvendinime dalyvautų visi teisme dirbantys asmenys (atitinkamai įgyvendindami jiems pavestas funkcijas) ir teismo lankytojai (atitinkamai laikydamiesi vidaus saugumo tvarkose nustatytų reikalavimų). Papildyti nuostata, jog užtikrinama <i>bendradarbiaujant su Lietuvos policija</i>, nėra tikslinga ir būtų perteklinė nuostata, nes Aprašo 34 punkte yra nustatyta, jog tvarką ir rimtį teismuose, fizinę teismų apsaugą padeda užtikrinti Lietuvos policija.

		<i>Dėl Aprašo 17 punkto.</i> Šiame punkte nurodoma, kad atsižvelgiant į kiekvieno teismo saugumo užtikrinimo poreikį, į tam tikrus su teismų veikla susijusius kriterijus (pavyzdžiui, teismų nagrinėjamos bylos), teismų infrastruktūrą, teismų saugumas gali būti užtikrinamas naudojant pavienes ir (ar) kompleksines saugumo priemonės. Manome, jog šis punktas, kiek jame konkrečiai nenurodoma, kad atsižvelgiant į kiekvieno teismo saugumo užtikrinimo poreikį, teismų infrastruktūrą, teismų turimus žmogiškuosius išteklius ir finansinį aprūpinimą, teismų saugumas gali būti užtikrinamas motyvuotai nukrypstant nuo Aprašo reikalavimų, taikant pavienes ir (ar) kompleksines saugumo priemonės, iš esmės neįtvirtina jokios naujos taisyklės. Dabartinė punkto formuluočių, kad teismų saugumas gali būti užtikrinamas naudojant pavienes ir (ar) kompleksines saugumo priemonės, iš esmės atkartoja Aprašo 14 p., ir neįtvirtina pakankamos teismo diskrecijos sprendžiant dėl konkrečių, proporcingų saugumo grėsmėms ir teismo materialiniam aprūpinimui, saugumo priemonių taikymo. Be to, pastebėtina ir tai, jog nors šis punktas yra Aprašo III skyriuje, reglamentuojančiame Fizinio saugumo teismuose užtikrinimo įgyvendinimą, tačiau jame įtvirtinama taisyklė, apie galimybę teismams, atsižvelgiant į individualius poreikius ir galimybes, taikyti pavienes ir (ar) kompleksines saugumo priemonės, turėtų būti taikoma ir įgyvendinant Psichologinio saugumo užtikrinimą.	Atsižvelgta. Aprašo 13 punkte suformuluota bendra taisyklė, taikoma tiek fizinio saugumo, tiek psichologinio saugumo srityse: “Atsižvelgiant į kiekvieno teismo saugumo užtikrinimo poreikius ir galimybes, į tam tikrus su teismų veikla susijusius kriterijus (pavyzdžiui, teismų nagrinėjamos bylos), teismo fizinę infrastruktūrą ir personalo struktūrą, saugumas teismuose gali būti užtikrinamas įgyvendinant pavienes ir (ar) kompleksines saugumo priemonės.
		<i>Dėl Aprašo 20 punkto.</i> Šiame punkte numatyta, kad bendrosios Organizacinės ir (ar) Techninės saugumo priemonės rengiamos, nustatomos, priimamos ir taikomos bei projektuojamos, diegiamos ir įgyvendinamos visuose teismuose. Šis punktas taip pat įtvirtintas Aprašo III skyriuje, reglamentuojančiame Fizinio saugumo teismuose užtikrinimo įgyvendinimą, todėl nėra aišku, ar ir bendrosios Organizacinės ir (ar) Techninės psichologinio saugumo priemonės rengiamos, nustatomos, priimamos ir taikomos	Atsižvelgta. Aprašo 40 punktas patikslintas, atsisakant psichologinio saugumo užtikrinimo priemonių skirstymo į bendrąsias ir papildomas priemonės bei siejant jų taikymo galimybes su Aprašo 13 punkte nustatytais sąlygomis (kriterijais): „40. Teismuose, vadovaujantis Aprašo 13 punkte įtvirtintais kriterijais, nustatomos ir

		bei projektuojamos, diegiamos ir įgyvendinamos visuose teismuose, ar šis reikalavimas taikomas tik fizinio saugumo priemonėms. Tuo atveju, jei bendrosios psichologinio saugumo priemonės neturi būti privalomai taikomos visuose teismuose, praranda prasmę šių priemonių skirstymas į bendrąsias ir specialiąsias. <i>Dėl Aprašo 39.1.3. punkto.</i> Kaip minėta aptariant Aprašo 20 punktą, iš Aprašo struktūros nėra aišku, ar bendrosios Organizacinės ir (ar) Techninės psichologinio saugumo priemonės rengiamos, nustatomos, priimamos ir taikomos bei projektuojamos, diegiamos ir įgyvendinamos visuose teismuose, ar šis reikalavimas taikomas tik fizinio saugumo priemonėms. Tuo atveju, jei patikslinus Aprašą bus nustatyta, kad ir bendrosios psichologinio saugumo priemonės turi būti privalomai taikomos visuose teismuose, manytume, jog atsižvelgiant į tai, jog teismo savanorių veikla priklauso ir nuo teismo patalpų pritaikomumo (Aprašo 44 punktas), nuo savanoriauti pageidaujančių asmenų (savanorių) iniciatyvumo (t. y. teismas gali tik palaikyti ir skatinti užgimstančias savanorių iniciatyvas, kaip tai nurodyta Aprašo 43 punkte), teismo savanorių veikla turėtų būti perkelta į Aprašo 39.2. punktą, kaip Papildoma Organizacinė ir Techninė priemonė.	įgyvendinamos šios Organizacinės ir Techninės psichologinio saugumo priemonės: 40.1. informacijos apie teismų veiklą sklaida; 40.2. teismų psichologų veikla; 40.3. teisme dirbančių asmenų kompetencijų didinimas. 40.4. teismo savanorių veikla; 40.5. pažeidžiamų asmenų informavimas apie teismo proceso eigą; 40.6. specialių teismo patalpų pažeidžiamiems asmenims įrengimas; 40.7. konvojuojamųjų asmenų atskyrimas nuo kitų teismo proceso dalyvių; 40.8. kitos pagal teismo poreikį nustatytos ir įgyvendinamos psichologinio saugumo priemonės.”
		<i>Dėl Aprašo 20 punkto.</i> Apraše didelė reikšmė suteikiama teismų saugumo infrastruktūrai - Aprašo 29 punkte nurodoma, kad teismuose visais atvejais turi būti sudaroma ir (ar) užtikrinama tokia saugumo infrastruktūra, kad būtų galima diegti ir taikyti bendrąsias Organizacines ir Technines saugumo priemones. Visų pirma pažymėtina, kad šiame punkte įtvirtintas saugumo infrastruktūros apibrėžimas, apima ne vien teismo fizinę infrastruktūrą, t. y. materialius objektus, kurie sudaro prielaidas taikyti Organizacines ir Technines saugumo priemones, tačiau ir teismo personalo struktūrą. Manome, jog šiuo atveju teismo personalo struktūrą ir teismo fizinę infrastruktūrą apjungiant ir apibendrinant vadinant teismo saugumo infrastruktūra, nėra galimybės Aprašo 11-12 punktuose įtvirtinti, kas turi	Atsižvelgta. Patikslintas Aprašo 11.3 papunktis, papildant nuostata, jog Nacionalinė teismų administracija dalyvauja užtikrinant teismų fizinės saugumo infrastruktūros sudarymą”, o Aprašo 12.2 papunktis papildytas nuostata, jog teismai “užtikrina, kad būtų sukurta saugumo priemonių įgyvendinimui būtina teismo personalo struktūra”.

		užtikrinti, jog visais atvejais būtų sudaroma ir (ar) užtikrinama tokia saugumo infrastruktūra, kad būtų galima taikyti bendrąsias Organizacines ir Technines saugumo priemonės (tai Aprašo projekte ir nėra padaryta). Akivaizdu, jog egzistuoja objektyvios prielaidos teismams patiems keisti personalo struktūrą (kiek tai nesusiję su papildomų etatų steigimu) ir darbuotojų funkcijas saugumo srityje, tačiau teismai neturi materialinių galimybių paruošti fizinės infrastruktūros (erdvių ir patalpų pritaikymas ir įrengimas). Dėl šios priežasties Aprašo 29 punkte reiktų atskirti teismo fizinės saugumo infrastruktūros ir teismo saugumą užtikrinančio personalo struktūros sampratą, ir atitinkamai papildyti Aprašo 11.3. punktą, nurodant kad NTA padeda užtikrinti teismų fizinės saugumo infrastruktūros sudarymą, ir Aprašo 12.2. punktą, nurodant, kad teismai užtikrina, jog būtų sukurta saugumo priemonių įgyvendinimui būtina personalo struktūra.	
8.	Plungės apylinkės teismas	Pastebėtina, kad jeigu Aprašas bus tiesiogiai taikomas, tuomet kartu su Aprašu turėtų būti parengiamos ir pavyzdinės tvarkos (ne rekomendacijos) – pvz. Apsaugos planas, arba tvarka, kuri detalizuotų fizinio ir psichologinio saugumo priemonių taikymą. Manome, jog šio aprašo pagrindu teisme būtinų tvarkų ar aprašų pavyzdiniai projektai turi būti parengiami centralizuotai (NTA), nes tik taip būtų galima bent minimaliai užtikrinti, jog šis aprašas vienodai būtų suprstas visų teismų, o jį įgyvendinantys aktai daugiau/mažiau visuose teismuose būtų panašūs (esminiai dalykai turėtų būti tokie patys).	Neatsižvelgta. Dėl teismų veiklos specifikos, skirtingos fizinės teismo infrastruktūros nėra objektyvios galimybės parengti universalias, visiems teismams vienodai pritaikomas saugumo užtikrinimo tvarkas, todėl Administracija siūlo parengti teismams rekomendacijas dėl Apraše numatytų privalomų vidaus tvarkų, įskaitant ir teismo apsaugos planą, rengimo.

9.	Šiaulių apylinkės teismas	Manome, jog yra skatintinas siekis teismuose taikyti Apraše nurodomas tokias technines saugumo priemones, kaip metalo detekcijos varteliai, nešiojami ar stacionarus rentgeno įrenginiai, garsą, bevielį ar GSM ryšį slopinančios įrangos ir pan., tačiau teismams neskiriant papildomo finansavimo šioms techninėms saugumo priemonėms įsigyti, teismai patys savarankiškai jų įgyvendinti tiesiog negalės.	Neatsižvelgta. Šios priemonės pagal Aprašo 26 ir 29 punktus priskiriamos prie papildomų ir specialiųjų techninių saugumo priemonių, kurių Aprašo nuostatos neįpareigoja diegti kaip privalomų. Pagal Aprašo 21 punktą, visuose teismuose turėtų būti diegiamos tik bendrosios Organizacinės ir (ar) Techninės saugumo priemonės.
		Turėtų būti patikslinta Aprašo 22.7. punkto formuluotė, jame tiksliau suformuluojant specialiųjų atitvarų įrengimo bendrąjį techninės saugumo priemonės reikalavimą, t. y. nurodant jo įrengimo vietą (pvz., teismo posėdžių salėse), kadangi dabartinė formuluotė yra neaiški.	Neatsižvelgta. Specialiųjų atitvarų įrengimo vieta ir kiti jiems keliami reikalavimai nustatyti Pavyzdiniame pagrindinių teismų pastatų ir patalpų projektavimo ir įrengimo reikalavimų aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2015 m. sausio 30 d. nutarimu Nr. 13P-16-(7.1.2) „Dėl Pavyzdinio pagrindinių teismų pastatų ir patalpų projektavimo ir įrengimo reikalavimų aprašo patvirtinimo“, 81 punkte: „Įtariamiesiems ir kaltinamiesiems baudžiamųjų bylų posėdžių salėse gali būti įrengiamos smūgiams atsparios stiklo atitvaros, siekiant užtikrinti posėdžio metu salėje esančių asmenų saugumą.“

		Apraše minima eilė teismų turimų parengti tvarkų (pvz., 21.1. - 21.6., 24.1. - 24.3., 27.1. - 27.5. punktai), visgi prie Aprašo, kaip jo priedai, nėra pateikiami šių tvarkų pavyzdžiai. Taip pat ir Aprašo 47 punkte minimas informacinio pobūdžio pranešimas apie tai, kur galima gauti reikiamą psichologinę paramą, nevyriausybinių organizacijų, besirūpinančių nukentėjusiais, kontaktus. Nesant Apraše nurodomų pavyzdinių normatyvų teismų administracijoms taps itin sudėtinga juos susikurti savarankiškai, o kuriant kiekvienam teismui individualius normatyvus, atsirastų skirtingoms interpretacijoms ir teisės spragoms atsirasti.	Atsižvelgta iš dalies. Aprašo paskirtis - nustatyti bendrą teismų saugumo politiką, o kiekvienas teismas vadovaudamasis Aprašo nuostatomis turės pasitvirtinti konkrečias, detalizuojančias fizinį saugumą užtikrinančias tvarkas ir taikomas priemones. Dėl teismų veiklos specifikos, skirtingos fizinės teismo infrastruktūros nėra objektyvios galimybės parengti universalias, visiems teismams vienodai pritaikomas saugumo užtikrinimo tvarkas, todėl Administracija siūlo parengti teismams rekomendacijas dėl Apraše numatytų privalomų vidaus tvarkų rengimo.
		Apraše visiškai nėra atsižvelgiama į Lietuvos apylinkių teismų, susidedančių iš nuo 2 iki 6 teismo rūmų, darbo modelį, kuris reikalauja ne tik daug didesnių finansinių išteklių, tačiau ir sąlygoja akivaizdžius sunkumus Aprašo reikalavimams įgyvendinti. Pvz., Šiaulių apylinkės teismas turi tik vieną finansuojamą teismo psichologo etatą, tačiau valdo net 6 teritoriškai gana ženkliai vienas nuo kito nutolusius teismo rūmus, todėl užtikrinti teismo psichologo optimalią veiklą darbo dienos eigoje visuose teismo rūmuose tiesiog neįmanoma. Paminėtina ir tai, jog nutolusiuose apylinkių teismo rūmuose savanorių veikla faktiškai yra pasyvi, itin sunkiai organizuojama ar neįmanoma organizuoti, todėl psichologinio saugumo politiką minėtu aspektu nutolusiuose teismo rūmuose beveik neįmanoma arba labai sudėtinga įgyvendinti. Be to, teismas tiesiog neturi žmogiškųjų išteklių šiai psichologinio saugumo priemonei nutolusiuose teismo rūmuose organizuoti ir vykdyti.	Atsižvelgta iš dalies. Aprašas papildytas nauju 40.8 papunkčiu, nustatant, kad pagal teismo poreikį gali būti nustatytos ir įgyvendinamos ir kitos psichologinio saugumo priemonės.

		Aprašo 31. punktas reglamentuoja teismo patalpų suskirstymą į apsaugos zonas nenumatant alternatyvos, kaip turėtų elgtis saugumo politiką norintis įgyvendinti teismas, kuris pagal vidinę pastato infrastruktūrą neturi galimybės jo suskirstyti į saugumo zonas. Taip pat Aprašu neįvertinta ir teismo pastatų buvimo vietos aplinkybė. Pvz., Šiaulių apylinkės teismo Šiaulių rūmų pastatas įsikūręs centrinėje miesto dalyje, o kitoje gatvės pusėje stovi daugiabutis gyvenamasis pastatas, todėl teismo pastato specialios paskirties patalpose taikant 28.3., 28.4. punktuose nurodytas ryšio slopinimo priemonės gali būti užslopintas ryšys ir kaimynystėje esančio daugiabučio gyvenamojo namo gyventojams.	Neatsižvelgta. Aprašo 32 punkte nustatyta, kad atsižvelgiant į teismo rūšį, teisme nagrinėjamų bylų pobūdį, teismo pastato vidinę infrastruktūrą bei jo būklę, teismo teritoriją, patalpos ir jų dalys skirstomos į tris apsaugos zonas, kuriose nustatomi skirtingi saugumo režimai bei pagrindiniai jų įgyvendinimo reikalavimai: pirmoji apsaugos zona – „specialioji (riboto patekimo) erdvė“, antroji apsaugos zona – „administracinė erdvė“, trečioji apsaugos zona – „viešojo erdvė“. Pažymėtina, kad Aprašu siekiama nustatyti siektiną teismų saugumo lygį ir standartus, kurių teismai turėtų nuosekliai laikydami vieningos saugumo stiprinimo politikos, diegti ir taikyti ateityje. Rekomendacija nustatyti teismuose 3 pagrindines saugumo zonas įtvirtinta ir Europos teisingumo priežiūros efektyvumo komisijs (CEPEJ) priimtose Teismo patalpų organizavimo ir prieinamumo gairėse. Žemesnių standartų nustatymas ar Aprašo nuostatų formulavimas pagal minimalius saugumo reikalavimus, neatitiktų Aprašo, kaip politiką apibrėžiančio siekio. Pastebėtina ir tai, kad jei dėl objektyvių priežasčių tam tikrų Aprašo nuostatų įgyvendinimas yra techniškai neįmanomas arba tai pareikalautų neproporcingai didelių finansinių lėšų, Aprašas nedraudžia teismui pasirenkti kitas, pagal teismo galimybes ir poreikius, reikalingas priemones.

		Aprašo 36. punktas turėtų būti susietas su 11.4. punktu, numatant, jog teismuose dirbančių asmenų švietimą fizinio saugumo užtikrinimo srityje organizuoja Administracija, nes manome, jog tokiose srityse kaip elgsenos teroro akto metu modelis yra reikalingos profesionalios žinios, o teismų administracija pati savarankiškai tiesiog neturi kompetencijų vykdyti analogiško pobūdžio darbuotojų švietėjišką veiklą. Šiuo atveju galbūt galėtų būti centralizuotai sukurti privalomi instruktažai teismo darbuotojams, kaip elgtis kilus saugumo grėsmėms teisme, teismų darbuotojų žinių įvertinimo modelis, kontroliuojamas Administracijos paskirtos atsakingo pareigūno ar pan.	Neatsižvelgta. Aprašo 37 punkte (pirminio Aprašo projekto atitinkamai 36 punkte) nustatyta, kad teismuose organizuojamas juose dirbančių asmenų švietimas fizinio saugumo užtikrinimo srityje. Teisme dirbantys asmenys turi žinoti, kaip elgtis teroro akto, neteisėto fizinio poveikio, grasinimo atlikti šias veikas metu ar kitų kritinių situacijų atvejais. Aprašo 11.4 papunktyje nustatyta, kad Administracija organizuoja teisme dirbančių asmenų švietimą ir kvalifikacijos kėlimą fizinio ir psichologinio saugumo užtikrinimo srityse. Taigi, sistemiškai taikant šių punktų nuostatas, Administracija yra subjektas, atsakingas už teismuose dirbančių asmenų švietimo ir kvalifikacijos kėlimo organizavimą.
		Taip pat norėtume atkreipti dėmesį į dar vieną itin jautrią, tačiau Aprašo nepaliestą, sritį teismų saugumo aspektu - tai teismų gaunamos siuntos ir korespondencija, kurių saugumo patikra jų gavimo teisme momentu šiuo metu faktiškai visiškai neatliekama, todėl manome, kad turėtų būti įvertinta tvirtinant saugumo teismuose politiką.	Neatsižvelgta. Keliamas klausimas yra Aprašo įgyvendinimo dalykas. Vadovaujantis Aprašo 22.7 papunkčiu, teisme gali būti taikomos ir kitos pagal teismo poreikį nustatytos saugumo tvarkos, skirtos reglamentuoti atliekamas specifines apsaugos procedūras tam tikrų grėsmių išvengimui. Pastebėtina, kad Administracija 2018 m. birželio 5 d. raštu Nr.4R-813-(1.13) persiuntė teismams Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Vilniaus departamento rekomendacijas dėl korespondencijos tvarkymo ir įtartinų laiškų identifikavimo, taip pat siūloma svarstyti galimybes drausti teismų

			darbuotojams užsisakinėti asmenines siuntas darbovietės adresu. Administracija siūlė stiprinant saugumo teismuose užtikrinimo priemones, asmeninių pašto siuntų <i>atsiėmimo tvarkos</i> nustatymo klausimus spręsti teismų vidaus darbo tvarkos organizavimo priemonėmis, pavyzdžiui, numatant, kad teismo adresu gaunamos darbuotojų asmeninės pašto siuntos iš kurjerių ar kitų pasiuntinių paslaugų teikėjų būtų atsiimamos tik asmeniškai siuntos gavėjui ir jos nepatektų į bendrą teismo gaunamų pašto siuntų srautą, taikant kitas asmeninių pašto siuntų pristatymo į teismą ribojimo priemones. Teisme neturėtų būti priimanamos pašto siuntos, ant kurių nėra nurodyto gavėjo (teismo) pavadinimo ar teismo darbuotojo vardo (pavardės).